

Benkovac

Svima nama je poznat prekrasni grad Zadarske županije zvani Benkovac. Grad korijene povlači još od Rimskog Carstva u pokrajni Iliriji, a etimologija imena se može olako objasniti kao sintagma dvije riječi: latinske riječi “bene” što u prijevodu znači dobro, te staroilirske riječi “kovač” koja u prijevodu znači kovač. Benkovac je oduvijek kroz povjest bio poznat kao grad vrhunskih kovača. U dobu Rimskog carstva teško je uopće bilo zamisliti ratnu bitku u kojoj niti jedan visokorazredni ratnik nije bio odjeven u Benkovački oklop, te rukovao Benkovačkim mačem i štitom. Dvojica najpoznatijih Benkovačkih kovača su bili Samaricus te Teodorus, i zajedno su proizvodili kovine toliko kvalitetne i nelomljive da su kružile glasine da su njihove kovine služile u ratovima nekoliko stotina godina nakon njihovih smrti. Ostaci Samaricusovih mačeva su i dan danas sačuvani, te čuvaju se u predvorju Srpske pravoslavne Benkovačke crkve. U jednom od dva moja svakomjesečna putovanja k Benkovcu, imao sam priliku vidjeti i ostati potpuno zadivljen vizualnim splendorom artefakata tih kovina, te srdačno preporučujem bilo kojoj osobi koja ima slobodnog vremena da ode u Benkovac vidjeti te kovine, jer to je prizor koji se pamti do kraja života.

Razmatranjem statističkog pogleda na naziv grada Benkovac, možemo ustanoviti da riječ se sastoji od 8 slova. Hrvatska abeceda se sastoji od 30 jedinstvenih slova (od kojih 3 su dvoslovi sastavljeni od već prethodnih slova, ali imaju različit izgovor nego svako od ta dva slova zasebno). Opća vjerojatnost da grad pridobije ime "Benkovac" u Hrvatskom jeziku iznosi $(1/30)^8$, iliti 1.52×10^{-12} . Izraženo u postocima, ova brojka je veoma sitna i iznosi 0.000000000152%, međutim, u finalnu kalkulaciju bi trebali uvesti još dodatne faktore da specijaliziramo vjerojatnost na trenutni specifični slučaj. Problematika nastaje u tome da svako slovo u Hrvatskom jeziku (ili jezicima općenito) nema jednaku vjerojatnost pojave u riječi. Dakle, uzeo sam prvih 3 paragrafa članka na Wikipediji o drugu Josipu Brozu Titu, te izmjerio pojave određenih slova u odnosu na ukupni broj slova, te sam došao do sljedećih omjera: slovo A se pojavljuje 309 puta od ukupno 3124 slova; slovo B se pojavljuje 31 put; slovo C se pojavljuje 26 puta; slovo Č se pojavljuje 36 puta; slovo Ć se pojavljuje 3 puta; slovo D se pojavljuje 106 puta; slovo Đ se pojavljuje 9 puta itd. Ako generaliziramo ove omjere kao općenite omjere pojava određenih slova u riječi, možemo preinačiti formulu za izračun

vjerojatnosti da se grad zove Benkovac na sljedeći način: $p(B) \times p(E) \times p(N) \times p(K) \times p(O) \times p(V) \times p(A) \times p(C)$, gdje $p(x)$ označava vjerojatnost u rasponu $[0.0, 1.0]$ da se pojavi određeno slovo abecede x u slovu imena. Kada ubacimo vjerojatnosti u izraz, završit ćemo s konačnom brojkom 2.03×10^{-12} ili 0.000000000203% , što je podosta vjerodostojnije istini da grad dobije tako lijepo ime poput što je grad Benkovac.